

בס"ד. שיחת שבת פרשת משפטים, פרשת שקלים, מברכים החודש וערב ראש-חודש אדר, ה'תשכ"ו.

בלתי מוגה

1 א. ביום השבת-קודש הזה קוראים בתורה פרשת שקלים (בפרשת תשא¹: "זה יתנו גו' מחצית השקל
2 גו'"), זכר למקדש², כי "באחד באדר משמיעין על השקלים", "כדי שיביאו ישראל את שקליהן בעונתן
3 ותיתרם תרומת הלשכה (שממנה לוקחין קרבנות ציבור) מן החדשה בזמנה, באחד בניסן"³, ולכן קורין
4 פרשת שקלים בשבת שבו חל ראש-חודש אדר, או בשבת שלפני ראש-חודש אדר⁴, ש"מיניה מתברכין
5 כולהו יומין"⁵, כל ימי השבוע הבא, כולל ראש-חודש אדר, ובפרט בקביעות שנה זו, שבסמיכות ליום
6 השבת בא מיד ראש-חודש אדר [ואף שזהו רק יום א' דראש-חודש (ל' שבט)], ואילו אחד באדר חל
7 ביום שני, הרי בכמה ענינים, ובפרט בזמן הגלות ובחוץ לארץ, שייך גם יום א' דראש-חודש לחודש
8 הבא, כמו בנוגע לתפילות וכיוצא בזה], הרי בודאי שיום השבת-קודש הזה שייך לאחד באדר.

9 ועל-ידי קריאת פרשת שקלים לפני ראש-חודש אדר, הנה "הימים האלה נזכרים ונעשים"⁶, וכמבואר
10 בכתבי האריז"ל⁷, שכאשר "נזכרים" כדבעי, אזי "נעשים" - שכל ההמשכות שהיו נמשכות בזמן שבת
11 המקדש היה קיים, חוזרות ונמשכות גם עתה.

12 ואף-על-פי שנתנית מחצית השקל היתה עבור הקרבת הקרבנות בבית המקדש, ואילו עכשיו, כאשר
13 בית המקדש חרב, לא שייך ענין הקרבת הקרבנות - הרי ידוע⁸ שכל ענין החורבן הוא רק בגשמיות,
14 שכן, השליטה של הגויים היא רק על גשמיות הדברים, ואילו ברוחניות הענינים, הנה גם עתה קיים בית
15 המקדש לעד ולעולמי עולמים.

16 ב. ועוד ענין בנתנית מחצית השקל - שנוסף על שייכותו לענין הקרבנות, יש בו גם ענין הצדקה:
17 מצינו בגמרא⁹ שלמדים כמה ענינים בנוגע לצדקה מנתנית מחצית השקל, ולדוגמא: "אין מחשבין
18 בצדקה עם גבאי צדקה .. שנאמר¹⁰ ולא יחשבו את האנשים אשר יתנו את הכסף על ידם לתת לעושי
19 המלאכה כי באמונה הם עושים", שזהו פסוק שנאמר בהפטרה דפרשת שקלים בנוגע לנתנית מחצית
20 השקל.

21 וכן איתא בגמרא⁹ (והובא להלכה ב'שולחן ערוך'¹¹): "לעולם אל ימנע אדם עצמו מלתת שלישית
22 השקל בשנה, שנאמר¹² והעמדנו עלינו מצות לתת עלינו שלישית השקל בשנה לעבודת בית אלקינו",
23 וב'תוספות'¹³: "ואף-על-גב דהאי קרא גבי בית אלקינו כתיב, דהיינו בדק הבית, כל-שכן צדקה".

24 ולהעיר, שרש"י אינו מפרש על זה מאומה, והרי ענינו של רש"י לפרש הפשט¹⁴, כמו בפירושו על
25 התורה שהוא "פשוטו של מקרא"¹⁵,

26 - ואף שפירושו על הגמרא אינו על-דרך הפשט ממש כמו פירושו על התורה, שהרי לימוד הגמרא
27 הוא בעיקר ע"ד ההלכה והדרוש כו', הרי פירוש רש"י בערך לפירוש ה'תוספות' הוא הפשט של דברי
28 הגמרא. וכידוע שבכל חלק שבתורה כלולים ד' הענינים דפשט רמז דרוש וסוד שבתורה, כי ענין הלימוד

(8) ראה גם תורת מנחם - התוועדויות ח"מ ע' 153. וש"נ.

(9) ב"ב ט, א.

(10) מלכים-ב יב, טז.

(11) יו"ד סרמ"ט ס"ב.

(12) נחמ"י יו"ד, לג. וראה רמב"ן תשא שם.

(13) ד"ה שנאמר - ב"ב שם.

(14) ראה יד מלאכי כללי רש"י כו' בתחלתו.

(15) פרש"י בראשית ג, ח. ועוד.

(1) ר"פ תשא.

(2) חינוך מצוה קה (בסופה).

(3) ריש שקלים.

(4) רמב"ם הל' תפלה פי"ג ה"כ. טושו"ע או"ח סתרפ"ה

ס"א-ה.

(5) זח"ב סג, ב. פח, א.

(6) אסתר ט, כח.

(7) ראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד

(להחיד"א) פכ"ט.